

JAARSTUKKEN

2020

0. Immateriële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2020.

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2020	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2020
0. Bijdragen aan activa in eigendom van derden	15.298	0	0	-578	14.720

De specificatie van de bijdragen aan activa in eigendom van derden is hieronder weergegeven:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020
Nieuwbouw Pantarijn en uitbreiding	14.634
Investeringsbijdrage kleedkamers sportpark De Zoom	86

1. Materiële vaste activa

De specificatie van de post materiële vaste activa naar soort activa is hieronder weergegeven.

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
1a. Overige investeringen met economisch nut	41.368	42.545
1b. Overige investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	11.827	12.207
1c. Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	14.548	13.132
Totaal	67.743	67.884

1a. Overige investeringen met een economisch nut

De overige investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
Gronden en terreinen	4.649	4.655
Woonruimten	0	1
Bedrijfsgebouwen	27.206	28.149
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	4.854	5.150
Vervoersmiddelen	331	416

Machines, apparaten en installaties	3.400	3.104
Overige materiële vaste activa	928	1.071
Totaal	41.368	42.545

De gronden en terreinen betreffen diverse stukken grond, met name met betrekking tot sport, gemeentelijke organisatie en onderwijs. De bedrijfsgebouwen betreffen investeringen in diverse gemeentelijke panden, waaronder huisvesting organisatie, sport, cultuur/welzijn en onderwijs.

De grond-, weg- en waterbouwkundige werken betreffen onder andere investeringen in haven en sport.

De vervoersmiddelen betreffen voor het grootste gedeelte investeringen in het Lexkesveer. De machines, apparaten en installaties bestaan hoofdzakelijk uit investeringen in automatisering en apparatuur, technische installaties van het zwembad en begraafplaats en parkeerautomaten. Bij investeringen materiële vaste activa wordt ter dekking van de toekomstige kapitaallasten een claim gelegd op de reserve dekking kapitaallasten investeringen en hiervoor is op 31 december 2020 een bedrag van ruim € 7 miljoen beschikbaar.

Van de gronden en terreinen is voor € 510.836 in erfpacht uitgegeven.

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer:

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2020	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Afwaarderingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2020
Gronden en terreinen	4.655	0	0	-6	0	0	4.649
Woonruimten	1	0	0	-1	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	28.148	638	0	-1.540	0	-40	27.206
Grond-, weg-, waterb. werken	5.150	0	0	-296	0	0	4.854
Vervoersmiddelen	416	0	0	-85	0	0	331
Machines, apparaten en installaties	3.104	998	0	-701	0	-1	3.400
Overige materiële vaste activa	1.071	0	0	-143	0	0	928
Totaal	42.545	1.636	0	-2.772	0	-41	41.368

De belangrijkste in het boekjaar gedane (des)investeringen staan naar soort activa in onderstaand overzicht vermeld. Hierbij is per saldo een grensbedrag van € 100.000 aangehouden en derhalve worden alleen de investeringen, die genoemd bedrag overschrijden, genoemd.

Bedrijfsgebouwen (x €1.000)	Investering	Desinvestering
VVI dakafwerking Nudepark 85 Stadswerf	174	-
Verduurzaming sporthal de Aanloop	139	-

Machines, apparaten en installaties (x €1.000)	Investering	Desinvestering
TI werkplekvoorziening vervangen hardware	364	-
TI netwerk en servers vervanging hardware	575	-

1b. Overige investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

In de onderstaande tabel is het verloop van de boekwaarde opgenomen van de overige investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2020	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2020
Grond-, weg-, waterb. werken	12.207	149	0	-529	0	0	11.827

De belangrijkste in het boekjaar gedane investering is vervanging van de riolering Gerdesstraat € 96.600

1c. Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.

Het verloop van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut is als volgt:

Investerings met maatschappelijk nut voor 2017

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2020	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2020
Grond-, weg-, waterb. werken	10.837	0	0	-513	0	0	10.324

Investerings met maatschappelijk nut vanaf 2017

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2020	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2020
Grond-, weg-, waterb. werken	2.295	2.099	0	-151	0	-19	4.224

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

Hierbij is een grensbedrag van circa € 100.000 aangehouden en derhalve worden alleen de investeringen genoemd die per saldo dit bedrag overschrijden.

Grond- weg-, en waterbouwkundige werken (x €1.000)	Investering	Desinvestering
2017 Fietsroute Tarthorst	110	-
2018 Fietsroute Haarweg-Rooseveltweg	592	-
CA-MJB 19-22 Veilige logische aantrekkelijke fietsroutes	1.047	-

2. Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende 2020 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2020	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2020	Voorziening	Balanswaarde 31-12-2020
2a. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	963	0	0	0	963	0	963
2c. Overige langlopende leningen	5.345	35	-90	-113	5.177	0	5.177
Totaal	6.308	35	-90	-113	6.140	0	6.140

2a. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

De belangrijkste deelnemingen zijn:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020
Aandelen Afvalcombinatie	847
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	114

2b. Overige langlopende leningen

De overige langlopende leningen hebben betrekking op: een hypothecaire leningen aan ambtenaren, de regeling inzake fietsenplan, een lening aan de Openbare Bibliotheek, een lening aan de SVN en leningen in het kader van het Energiefonds. Gemeente Wageningen is deelnemer in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland. Hiertoe heeft de gemeente een eigen fonds binnen SVN geopend waaruit leningen worden verstrekt die bijdragen aan de kwaliteitsverbetering van de fysieke woon- en leefomgeving. Vanaf 2018 worden er hier binnen ook leningen verstrekt in het kader van de Stimuleringslening Duurzaamheid Woningen. Vanaf 2020 worden er hier binnen tevens leningen verstrekt in het kader van de Stimuleringslening Toekomstbestendig wonen. Over het bij SVN uitgezette geld wordt door de gemeente een beperkte rente ontvangen, waarvan de beheerskosten van SVN worden betaald. Het resterende saldo, over 2020 € 13.899, wordt jaarlijks toegevoegd aan de uitgezette gelden. Vanaf 2018 worden in het kader van het Energiefonds ook leningen verstrekt. In 2020 is er voor in totaal € 26.950 aan leningen verstrekt in het kader van het Energiefonds. In 2020 is het faillissement van 't Venster afgehandeld en is de in 2015 verstrekte lening ad € 90.000 aan 't Venster gedesinvesteerd.

3. Voorraden

De specificatie van de post voorraden is hieronder weergegeven:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
3a. Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.531	1.571
Af: voorziening verliesgevende grondexploitaties / lagere marktwaarde	-926	-796
Subtotaal onderhanden werk (b)	605	775
3b. Gereed product en handelsgoederen	1.051	1.043
Subtotaal gereed product (d)	1.051	1.043
Totaal generaal voorraden (a+b+c+d)	1.656	1.818

In de grondexploitaties is rekening gehouden met de rekenrente van 2,0%. Tevens is rekening gehouden met 2% kostenstijging en 0% opbrengstenstijging. De disconteringsvoet bedraagt 2,0% conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

13a. Bouwgronden in exploitatie

Van de bouwgronden in exploitatie (onderhanden werk) kan het volgende overzicht worden weergegeven:

Conform de BBV stelselregel maken we een onderscheid tussen de actieve en faciliterende Onderhanden werk locaties:

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende 2020 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(x € 1.000) Actief	Boekwaarde 01-01-2020	Correctie verschil	Overhev. vanuit NIEGG	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Winst- uitname	Boekwaarde 31-12-2020	Voorziening verlies- latend complex	Balans 31-12-2020
DMP-terrein	-156	0	0	15	0	0	-141	0	
Costerweg	918	0	0	37	0	0	955	149	
Buurtseweg/ Ireneschool	760	23	0	62	140	0	682	777	
Subtotaal	1.522	23	0	114	140	0	1.496	926	
Faciliterend									
Costerweg	25	0	0	9	0	0	34	0	
Subtotaal	25	0	0	9	0	0	34	0	

Totaal	1.547	23	0	123	140	0	1.530	926
---------------	--------------	-----------	----------	------------	------------	----------	--------------	------------

(x € 1.000) Actief	Balanswaarde 31-12-2020	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (contante waarde)
DMP-terrein	-141	103	89	-127	-127
Costerweg	806	37	727	100	114
Buurtseweg/Ireneschool	-95	176	111	747	747
Subtotaal	570	316	927	720	734
Faciliterend					
Costerweg	34	9	182	25	29
Subtotaal	34	9	182	25	29
Totaal	604	325	1.109	745	763

De voorziening voor verlieslatende complexen is bepaald aan de hand van de contante waarde van het betreffende complex. De gecumuleerde eindwaarde van de bouwgronden in exploitatie bedraagt € 796.000.

3b. Gereed product en handelsgoederen

Bij de vastgestelde Programmabegroting 2020-2023 is in programma 8. Wonen (zie bladzijde 89) besloten om een aantal gemeentelijke panden c.q. locaties af te stoten. Het gaat om panden die niet langer noodzakelijk zijn voor de beleidsdoelen. Het gaat om de woonhuizen Nude 25 en Nude 27, de theekoepel aan de Niemeijerstraat 21a, het stadskantoor, Olympiaplein 1 en Ireneschool aan de Rooseveltweg.

In het kader van de ombuigingen is in de Programmabegroting 2020-2023 onder programma 8. Wonen een overzicht opgenomen van de te verkopen vastgoed: Haarweg 14, Dudoklaan 6, Piet Bakkerstraat 5-7, Generaal Foulkesweg 110, Hyacintenstraat 18, Marijkeweg 31. Churchillweg 1, Wilhelminaweg 1, Wilhelminaweg 3, Wilhelminaweg 3a, Stationsstraat 86, Stationsstraat 88 en Nolenstraat 3. In 2020 is de woning Nude 27 verkocht.

Op basis van de notitie BBV MVA Hoofdstuk 4.3 dienen deze panden overgebracht te worden van de balanspost Materiële vaste activa naar Voorraden (Handelsgoederen).

De specificatie van deze panden is als volgt:

Boekwaarde ultimo	Boekwaarde 31-12-2020
Nude 25	1
Niemeijerstraat 21a	43
Haarweg 14	441
Dudoklaan 6	83
Piet Bakkerstraat 5-7	-
Gen. Foulkesweg 110	-

Hyacintenstraat 18,	-
Marijkeweg 31	-
Churchillweg 1	31
Wilhelminaweg 1/ Gen. Foulkesweg 42a	285
Wilhelminaweg 3	-
Wilhelminaweg 3a	38
Stationsstraat 82-84	-
Stationsstraat 86	-
Stationsstraat 88	-
Nolenstraat 3	14
Rooseveltweg 350 (Ireneschool)	107
Totaal	1.043

Verder maken de voorraden eigen verklaringen en VVV-bonnen onderdeel uit van deze balanspost.

4. Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
4a. Vorderingen op openbare lichamen	4.238	4.247
4b. Rekening-courant verhouding met het Rijk	6.962	2.149
4c. Overige vorderingen	3.286	3.946
Totaal	14.486	10.342

4a. Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen bestaan hoofdzakelijk uit vorderingen op de belastingdienst. Dit betreft voor een groot deel compensabele BTW en suppletie omzet BTW. Die wordt jaarlijks per 1 juli ontvangen. Voor 2020 komt een bedrag van bijna € 4,2 miljoen voor compensatie in aanmerking tegenover ruim € 4,2 miljoen over 2019.

4b. Rekening-courant verhouding met het Rijk

Met het invoeren van Schatkistbankieren is de gemeente verplicht overtollige liquide middelen aan te houden bij het Rijk. In het BBV zijn regels opgenomen over het rapporteren over (het gebruik van) het drempelbedrag in de jaarrekening.

In onderstaande tabel is het drempelbedrag en het gebruik daarvan per kwartaal opgenomen (bedragen x € 1.000).

(x €1.000)	Verslagjaar			
------------	-------------	--	--	--

Drempelbedrag	774			
	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	326	404	479	472
Ruimte onder het drempelbedrag	447	370	294	302
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag	Verslagjaar			
Begrotingstotaal verslagjaar	103.144			
Deel van het begrotingstotaal =<€ 500 miljoen	103.144			
Deel van het begrotingstotaal >€ 500 miljoen	-			
Drempelbedrag	774			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	29.681	36.726	44.099	43.425
Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	326	404	479	472

4c. Overige vorderingen

De overige vorderingen kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
Vorderingen belastingdebiteuren	757	1.301
Vorderingen debiteuren sociale zaken (inclusief borgstellingen)	2.125	2.106
Overige vorderingen	1.638	1.844
Subtotaal vorderingen nominaal	4.520	5.251

Af: voorziening voor dubieuze debiteuren sociale zaken	-870	-870
Af: voorziening voor overige dubieuze debiteuren	-364	-434
Subtotaal voorzieningen voor oninbaarheid	-1.234	-1.304
Totaal	3.286	3.947

Vorderingen belastingdebiteuren

Hieronder zijn diverse vorderingen uit hoofde van gemeentelijke belastingen opgenomen.

Vorderingen debiteuren sociale zaken

Dit betreft diverse vorderingen uit hoofde van WWB-regelingen, IOAW, IOAZ en BBZ.

Overige vorderingen

Dit betreft alle overige vorderingen, waaronder die uit hoofde van gemeentelijke leges.

Voorziening voor dubieuze debiteuren sociale zaken

Jaarlijks wordt een inschatting gemaakt voor de inbaarheid van de debiteuren sociale zaken. Indien nodig wordt een voorziening voor mogelijke oninbaarheid getroffen.

Voorziening voor overige dubieuze debiteuren

Jaarlijks wordt een inschatting gemaakt voor de inbaarheid van de overige vorderingen. Indien nodig wordt een voorziening voor mogelijke oninbaarheid getroffen.

5. Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2020
Banksaldi	604	530
Totaal	604	530

6. Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
6a. De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- het Rijk	93	-
- overige Nederlandse overheidslichamen	19	-

6b. Overige nog te ontvangen bedragen	2.458	2.277
6c. Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	764	718
Totaal	3.334	2.995

6a. De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Het Rijk:

(x €1.000)		Saldo 1-1-2020	Toevoegingen	Ontvangsten	Saldo 31-12-2020
Vergoeding adreskwaliteit 2020	Rijksdienst voor Identiteitsgegevens	0	14	0	14
Compensatie kwijtschelding huren Sport	Ministerie VWS	0	57	0	57
Specifieke uitkering OAB	Ministerie van OCW	0	22	0	22
Totaal		0	93	0	93

Overige Nederlandse overheidslichamen:

(x €1.000)		Saldo 1-1-2020	Toevoegingen	Ontvangsten	Saldo 31-12-2020
POP3	Provincie Gelderland	0	19	0	19
Totaal		0	19	0	19

6b. Overige nog te ontvangen bedragen

De specificatie van de nog te verhalen bedragen is hieronder weergegeven:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
Nog niet vervallen bedragen ter zake rente geldlening t/m 31-12	27	28
Werkvoorschot Stichting 4/5 mei	70	70
Nog op te leggen belastingaanslagen (Afval, OZB, grafonderhoud en reclamebelasting)	109	64
Nog te ontvangen precario kabels en leidingen	1.500	1.514
Loonkostensubsidie 2018	0	30

Verr groepsdetachering WSW Asito 2019	0	34
WSW Detacheringsopbrengst Groen 2019	0	76
Nog te ontvangen huur De Vlinder	0	131
Jaarlijks grafonderhoud 2019	0	50
Rijksvergoeding Bbz 2019	21	21
Nog te verhalen kosten inz sloop, asbestsanering Grebbedijk 6	51	51
Nog te ontvangen subsidie project Vertrouwen Werkt 2019	0	42
Loonkostensubsidie Nieuw beschut 2019	0	39
Lage InkomensVoordeel Wsw 2019	0	63
Compensatie transitievergoeding Jansen- de Haan	46	46
Dividend BNG 2019	64	0
Eindafrekening 2e tranche ESF 2014-2020	153	0
Nog te ontvangen huur Nude 27	15	0
Nog te ontvangen dwangbevelen	20	0
Lage Inkomens voordeel WSW 2020	58	0
Vergoeding 2020 groepsdetachering SDO/MOBA; Asito; Blueview	33	0
WSW Detacheringsopbrengst Groen 2020	54	0
Jaarlijks grafonderhoud 2020	52	0
Loonkostensubsidie Nieuw beschut 2020	62	0
Plankosten AC1 Parkeeronderzoek	90	0
Detacheringsopbrengsten Blueview 2020	41	0
Overige(n) nog te verhalen posten	-8	18
Totaal	2.458	2.277

Rente geldlening

De rentevervaldatum van enkele geldleningen ligt in de loop van een boekjaar. Om die reden ontstaat per balansdatum een vordering die in de loop van 2021 op het moment van de rentevervaldatum wordt ontvangen.

Werkvoorschot Stichting 4/5 mei

In het verleden is een voorschot verleend aan de Stichting 4/5 mei. Deze wordt jaarlijks verlengd en zal worden terugontvangen bij het beëindigen van de activiteiten.

Nog te ontvangen precario kabels en leidingen

Bij invoering van de precariobelasting op kabels en leidingen in een gemeente starten de maatschappijen en organisaties die worden aangeslagen vaak een juridische procedure hiertegen. We zijn ervan overtuigd dat we de precario rechtmatig kunnen opleggen, maar 100% zekerheid bestaat niet. Hiertoe is een risicobedrag opgenomen in Paragraaf 1.

6c. Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

De vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen bedraagt in 2020 (€ 0,8 mln).

7. Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
Algemene reserve	4.677	6.158
Bestemmingsreserves	33.129	32.265
Gerealiseerd resultaat 2019	-	457
Gerealiseerd resultaat 2020	6.870	-
Totaal	44.676	38.880

Het verloop van de reserves in 2020 wordt in onderstaand overzicht per rubriek weergegeven:

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2020	Bestemming resultaat	Verminderen	Verminderen ivm afschrijving activa	Overige vermeerderingen	Boekwaarde 31-12-2020
Algemene reserve	6.158	-2.382	287	0	1.188	4.963
Bestemmingsreserve	32.265	2.839	5.519	273	3.817	33.329
Gerealiseerd resultaat 2019	457	-457	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat 2020	0	6.870	0	0	0	6.870
Totaal	38.880	6.870	5.806	273	5.005	44.676

Resultaat 2019

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2019 (met een positief saldo van afgerond € 457.000) is door de Raad op 14 juli 2020 besloten om een bedrag van afgerond € 638.000 aan restant budgetten over te hevelen naar het dienstjaar 2020. Tevens is besloten om € 1.848.000 te storten in de reserve Proeftuin aardgasvrije wijken Benedenbuurt, € 227.000 te storten in de algemene bestemmingsreserve voor energieloketten en transitievisie warmte en € 125.000 voor de inzet van een deel voor verkeersoplossingen in het gebied Olympiaplein te storten in de algemene bestemmingsreserve. Het resterend nadelig saldo van € 2.382.000 is te dekken voor € 154.000 uit de onbestemde reserve en € 2.228.000 te dekken uit de reserve kapitaal zonder bestemming.

Resultaat 2020

Het voordelig resultaat over het jaar 2020 bedraagt € 6.870.434.

Rentetoevoeging

Met ingang van 2019 wordt er geen bespaarde rente meer gehanteerd en wordt er geen rente meer toegevoegd aan de reserves.

Per reserve wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Dit overzicht is als bijlage in de jaarrekening opgenomen. Van een alle reserves worden, conform BBV artikel 54.1, onderstaand de aard, reden en de mutaties weergegeven:

Kapitaal zonder bestemming

De reserve is niet vrij besteedbaar en dient als belangrijkste buffer in de financiële huishouding van de gemeente.

Mutaties 2020:

Bij de Jaarrekening 2019 is besloten dat het resterend nadelig saldo voor € 2.228.000 te dekken uit deze reserve. In 2020 heeft deze onttrekking plaatsgevonden.

Conform besluitvorming Kadernota 2013, 2014 en 2015 is in 2020 de opbrengst van snippergroen van € 38.000 gestort in deze reserve.

Onbestemde reserve

De onbestemde reserve dient als belangrijkste buffer in de financiële huishouding van de gemeente. Het weerstandsvermogen wordt in belangrijke mate door de onbestemde reserve bepaald.

Mutaties 2020:

Bij de begroting 2019 is besloten het nadelig saldo van jaarschijf 2020 van € 207.118 te onttrekken uit de onbestemde reserve.

Bij de Jaarrekening 2019 is besloten dat het resterend nadelig saldo voor € 154.000 te dekken uit deze reserve. Conform raadsbesluit Verkabeling van hoogspanningsverbindingen uit 2018 zijn de in 2020 betaalde kosten van € 80.000 onttrokken uit de onbestemde reserve. In ditzelfde raadsbesluit is besloten bij verkoop van de betreffende panden (Nude 25 en 27) per pand € 50.000 te storten in de onbestemde reserve. In 2020 is Nude 27 verkocht en € 50.000 gestort in deze reserve. Bij de vaststelling van de Begroting 2020 is besloten dat in 2020 € 1.1 mln onttrokken werd uit de reserve Precariobelasting en gestort zal worden in de onbestemde reserve. Deze storting heeft ook in 2020 plaatsgevonden.

Reserve bodemsanering

Deze bestemmingsreserve dient voor het bekostigen en/of voorfinancieren van bodem- en grondwatersaneringen.

Mutaties 2020:

In 2020 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Onderhoud haven

Betreft bestemmingsreserve en heeft tot doel te zorgen voor een gelijkmatige ontwikkeling van tarieven in de haven. Als gevolg hiervan vindt egalisatie van de exploitatieresultaten van de haven plaats en opvang van onrendabele investeringen.

Mutaties 2020:

In 2020 is er € 4.000 onttrokken ter dekking van het nadelig exploitatieresultaat.

Algemene reserve grondexploitatie

Betreft bestemmingsreserve en heeft tot doel te zorgen voor uitvoering van ruimtelijke plannen binnen de financiële kaders. Voor- en nadelen van grondexploitatie lopen via deze reserve.

Mutaties 2020:

De stortingen van in totaal € 199.000 in de algemene reserve grondexploitaties hebben te maken met winstgevendende projecten waarvan de winsten zijn door gevloeid naar de reserve. Ook zijn de vrijgevallen verliesvoorzieningen, als gevolg van verbeterde resultaten, gestort in de reserve. De onttrekkingen van in totaal € 683.000 uit de reserve hebben te maken met dekking van verliezen van verlieslatende grondexploitaties. Ook hebben de onttrekkingen te maken met de kosten voor algemene zaken en ontwikkeling van beleid en strategie.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

Betreft bestemmingsreserve en heeft tot doel te zorgen voor de uitvoering van overstijgende investeringen in de infrastructuur van ruimtelijke plannen binnen de financiële kaders.

Mutaties 2020:

In 2020 hebben er vanuit een aantal projecten stortingen plaatsgevonden van in totaal € 560.000.

Conform de ombuiging in Begroting 2020 is er € 300.000 onttrokken. Tevens is er € 301.000 onttrokken ten behoeve van het project Kortenoord.

Algemene bestemmingsreserve

In deze reserve zijn een groot aantal, meestal kleinere claims, ondergebracht, die niet uit andere meer specifieke reserves gedekt kunnen worden.

Mutaties 2020:

Vanuit het resultaat 2019 is € 638.000 gestort voor de over te hevelen budgetten, € 227.000 gestort voor energieloketten en transitievisie warmte en € 125.000 gestort voor verkeersoplossingen in het gebied Olympiaplein.

In totaal is er € 968.000 onttrokken in 2020 voor met name de overgehevelde budgetten uit 2019 en diverse claims uit eerdere jaren.

Dekking kapitaallasten investeringen

De reserve is bedoeld voor dekking van kapitaallasten van investeringen voor dat deel waarvan de investeringen zijn gedekt uit reserves.

Mutaties 2020:

In totaal is er € 273.000 onttrokken ter dekking van kapitaallasten van diverse investeringen.

Reserve parkeergelden

Het doel van de reserve is het egaliseren van exploitatieresultaten van parkeren.

Mutaties 2020:

In 2020 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve ecologisch groenbeheer

Deze reserve dient ter dekking van de kosten van het omvormen van openbaar groen van natuurlijk naar ecologisch..

Mutaties 2020:

In 2020 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve A-vervanging Automatisering

Deze heeft tot doel de financiering van de vervanging van bestaande automatisering.

Mutaties 2020:

Vanwege het positieve exploitatieresultaat is er € 140.000 gestort in deze reserve.

Reserve hoofdinfrastructuur wegen

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kosten van vervanging en reconstructie van wegen van de hoofdinfrastructuur.

Mutaties 2020:

In 2020 is er € 284.000 onttrokken ter dekking van kapitaallasten van oude investeringen. Conform begroting 2020 is er € 357.000 gestort.

Reserve onderhoud verhardingen

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van kosten van onderhoud van verhardingen

Mutaties 2020:

Vanwege het negatieve resultaat op onderhoud verhardingen is er € 174.000 onttrokken en door een positief resultaat op het onderdeel nutsbedrijven en derden is er € 48.000 gestort.

Reserve kunstgrasvelden

Deze reserve dient als dekking voor Toekomstige vervanging van kunstgrasvelden op sportpark Van Ketwich Verschuur, De Zoom en De Bongerd.

Mutaties 2020:

Conform begroting 2020 is er € 49.000 gestort in de reserve. Dit betreft het gemeentelijk aandeel voor de vervanging en onderhoud van de kunstgrasvelden

Reserve ISV reserve bodem

Deze reserve dient als dekking van kosten in verband met uitvoering van projecten uit het meerjarenontwikkelingsprogramma stedelijke vernieuwing.

Mutaties 2020:

In 2020 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

Reserve wachtgeld huidige bestuurders

De reserve is ingesteld om eventuele wachtgeldverplichting bij het vertrek van de huidige bestuurders te kunnen opvangen.

Mutatie 2020:

Conform begroting 2020 is er € 50.000 gestort in de reserve.

Reserve egalisatie bouwleges

De reserve is ingesteld voor het egaliseren van het jaarlijkse overschot of tekort op de bouwleges.

Mutaties 2020:

Vanwege het positieve resultaat op de ontvangen bouwleges is er € 1.103.000 gestort in de reserve.

Reserve revolving fund verduurzaming vastgoed

Doel van deze reserves is om een versnelling te geven aan de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed in relatie tot de ambitie om in 2030 klimaatneutraal te zijn.

Mutaties 2020:

Conform de nota Reserves en voorzieningen is er in 2020 in totaal € 34.000 gestort. Dit is het bedrag dat in 2020 behaalt is als besparing aan energiekosten als gevolg van de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.

Egalisatiereserve BOR & facilitaire zaken

Deze reserve dient als dekking van de kosten kleinere vervangingsinvesteringen en groot onderhoud, die voorheen in de meerjarenonderhoudsplannen waren opgenomen.

Mutaties 2020:

In 2020 is er € 53.000 gestort vanwege het positieve exploitatieresultaat. In totaal is er € 269.000 onttrokken voor met name het baggeren van de watergangen, stroomvoorziening Markt en groot onderhoud Lexkesveer.

Reserve mobiliteitsfonds

De Verordening Mobiliteitsfonds Wageningen 2016 regelt het bestaan en het gebruik van het Mobiliteitsfonds. Het Mobiliteitsfonds is een reserve welke alleen besteed kan worden aan projecten die betrekking hebben op de onderwerpen bereikbaarheid en parkeren van de auto en de fiets. De projecten/maatregelen hebben ten doel de bereikbaarheid van Wageningen te verbeteren, door een wijziging van de parkeervraag, het parkeeraanbod of het mobiliteitsgedrag (minder autogebruik) tot stand te brengen, alsmede het autogebruik te beperken of te reguleren en het fietsgebruik te stimuleren.

Mutaties 2020:

In 2020 is er € 8.000 gestort, dit zijn de ontvangen compensatiebedragen voor het niet (voldoende) realiseren van parkeerplaatsen op eigen terrein.

Reserve Precariobelasting

Het doel en besteding van deze nieuwe reserve is het terugbetaling aan maatschappijen en organisaties indien na juridische procedures dit noodzakelijk zou blijken te zijn en/of in te zetten voor geleidelijke afbouw vanaf het moment dat deze precario eindigt en/of mogelijke compensatie voor hogere rekeningen van maatschappijen en organisaties die burgers en bedrijven mogelijk ontvangen vanwege deze precariobelasting en/of investeringen waaronder verduurzaming vastgoed.

Mutaties 2020:

Conform de begroting 2020 is er € 900.000 gestort.

Bij de vaststelling van de Begroting 2020 is besloten dat in 2020 € 1.1 mln onttrokken zal worden uit deze reserve en gestort zal worden in de onbestemde reserve en er € 55.000 onttrokken zal worden n.a.v. het schrappen van een tweetal bezuinigingen. Deze onttrekkingen hebben ook in 2020 plaatsgevonden. Verder is er conform begroting 2020 € 500.000 onttrokken uit de reserve.

Reserve Proeftuin aardgasvrije wijken Benedenbuurt

Deze reserve is ingesteld ter de dekking van proceskosten door derden en de kosten van maatregelen voor het aardgasvrij maken van de Benedenbuurt.

Mutaties 2020:

Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2019 is besloten om € 1.848.000 te storten in deze reserve. In 2020 zijn er voor in totaal € 242.000 aan kosten gemaakt voor dit project en dit bedrag is derhalve ook onttrokken uit deze reserve.

Reserve Bereikbaar Wageningen

Deze reserve dient als dekking voor investeringen rondom Beter Bereikbaar Wageningen (BBW) om de bereikbaarheidsprobleem van Wageningen op te lossen.

Mutaties 2020:

Conform begroting 2020 is er € 550.000 onttrokken en € 300.000 gestort in deze reserve.

8. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht per rubriek weergegeven:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	Saldo 01-01-2020	Toevoegingen	Aanwending	Vrijval	Saldo 31-12-2020
Voorziening wachtgeld ivm bestuurders	857	242	134	0	965
Voorziening wachtgeld ivm bezuiniging	139	22	86	0	75
Voorziening 't Venster	118	0	0	65	53
Voorziening liquidatie Permar WS	600	0	350	134	116
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico's	1.714	264	570	199	1.209
Voorziening onderhoud begraafplaats	400	0	54	0	346
Voorziening riolering	3.716	194	0	0	3.910
Door derden bekleemde middelen met specifieke aanwendingsrichting	4.116	194	54	0	4.256
Totaal	5.830	458	624	199	5.465

Per voorziening wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Dit overzicht is als bijlage in de jaarrekening opgenomen. Van de voorzieningen wordt onderstaand de aard en de mutaties weergegeven:

Voorzieningen (voormalig) bestuurders en wachtgeld ambtenaren

Betreft voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's. Doel hiervan is de komende jaren de kosten van wachtgeldverplichtingen voormalige bestuurders en ambtenaren te kunnen voldoen. Tevens is de voorziening (voormalig) bestuurders bedoeld voor de niet verzekerde risico's ten aanzien pensioenaanspraken van (voormalig) wethouders, omdat de gemeente wettelijk eigen risicodragers is.

Mutaties 2020:

Voorziening (voormalig) bestuurders: Bij de jaarrekening 2020 is geconcludeerd dat, volgens de door de pensioenfondsen gehanteerde waarderingsgrondslagen, een toevoeging benodigd was van € 242.000. In 2020 is € 134.000 aangewend voor wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders.

Voorziening wachtgeld ambtenaren: Bij de jaarrekening 2020 is geconcludeerd dat een toevoeging benodigd was van € 22.000. Ter dekking van de wachtgeldverplichtingen in 2020 is een bedrag van € 86.000 ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening 't Venster

Op 14 maart 2017 is door de rechtbank Gelderland de Stichting Centrum voor Kunstzinnige Vorming 't Venster in staat van faillissement verklaard. Door deze uitspraak is het onzeker geworden of de gemeente de in 2015 verstrekke achtergestelde lening zal terug ontvangen. Daarnaast heeft de gemeente in het verleden zich ook garant gesteld voor een geldlening die aan 't Venster is verstrekt voor de bouw van een zaal. Door de onzekerheid of de gemeente deze bedragen terug ontvangt is een voorziening van € 208.000 ten laste van het resultaat van 2016 gevormd.

Conform de voorschriften BBV is een deel van de voorziening op de actief zijde van de balans in mindering gebracht op de geldlening.

Mutaties 2020:

In 2020 is het faillissement afgewikkeld en is € 90.000 aangewend ter dekking van de niet ontvangen verstrekte lening aan 't Venster. Tevens is er € 65.000 vrij gevallen.

Voorziening liquidatie Permar WS

In verband met de liquidatie van de GR Permar is een liquidatieplan opgesteld. Permar WS heeft voor de liquidatiekosten een voorziening in de jaarrekening 2016 opgenomen. Voor het aandeel van de gemeente Wageningen in de liquidatiekosten is daarom een voorziening liquidatie Permar getroffen.

Mutaties 2020:

In 2020 is € 350.000 aangewend voor afrekeningen. Bij de jaarrekening 2019 is geconcludeerd dat een bedrag van € 134.000. kan vrijvallen.

Voorziening onderhoud begraafplaats

Betreft een voorziening door derden beklemde middelen met een specifieke aanwending. Doel is het dekken van de kosten beheer van graven waarvan het grafonderhoud voor een reeks jaren is afgekocht.

Mutaties 2020:

In 2020 is € 54.000 aangewend voor het beheer van graven.

Voorziening riolering

Naar aanleiding van de notitie Riolering van de commissie BBV is de bestemmingsreserve Riolering geclassificeerd als een voorziening conform artikel 44 lid 2, door derden beklemde middelen. Doel van de voorziening is een evenwichtig te creëren in het verloop van de tarieven in relatie tot de te plegen investeringen.

Mutaties 2020:

Vanuit de exploitatie 2020 is een bedrag van € 194.000 gestort in deze voorziening.

9. Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden en het verloop in 2020 is als volgt:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	Saldo 01-01-2020	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2020
---------------------------------	------------------	-----------------	-------------	------------------

Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse pensioenfondsen e.d.	-	-	-	-
- Binnenlandse banken e.d.	39.198	0	2.765	36.433
Waarborgsommen	46	4	-	50
Totaal	39.244	4	2.765	36.483

De totale rentelast van de onderhandse leningen voor het jaar 2020 bedraagt €1,7 mln. (2019 € 1,8 mln).

10. Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	-	-
10a. Overige kasgeldleningen	8.500	14.000
10b. Banksaldi	153	67
10c. Overige schulden	5.536	5.952
Totaal	14.189	14.519

10a. Overige kasgeldleningen

Dit betreft de bij de BNG aangetrokken kasgeldlening (€ 8,5 mln.).

10b. Banksaldi

Dit betreft de debetsaldi op drie bankrekeningen bij de BNG.

10c Overige schulden

De overige schulden betreffen onder andere de crediteuren (€ 1,7 mln), nog te betalen bedragen aan zorgaanbieders (€ 1,2 mln) en af te dragen sociale lasten en pensioenpremies over december (€ 2,2 mln).

11. Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2020	2019
11a. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.213	4.869

11b. De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- het Rijk	2.602	585
- overige Nederlandse overheidslichamen	30	162
11c. Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	1.024	995
Totaal	7.869	6.611

11a. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Dit betreft onder andere de uitkeringen sociale zaken over december 2020, die worden altijd achteraf in het volgende jaar betaald (€ 1,9 mln), nog uit te keren Bonus Welsaam 2020 (0,4 mln.) en nog af te dragen loonbelasting over december 2020 (0,4 mln.)

Tevens zijn de kostenverhaallocaties hierin opgenomen. De kostenverhaallocaties grondexploitatie zijn projecten die geïnitieerd zijn door derden, waarbij de gemeente enkel kaders stelt en de partijen faciliteert bij de ontwikkeling. De gemeente bezit in deze locaties dus geen gronden maar verhaalt de gemaakte kosten op de partijen middels zogenaamde anterieure contracten. Van de kostenverhaallocaties kunnen de volgende overzichten worden weergegeven:

Bedragen x1000	Boekwaarde 01-01-20	Vermeerderingen	Verminderingen	(voorl.) resultaat	Boekwaarde 31-12-20	Cum. voorz lagere marktwaarde	Balans-waarde 31-12-20
Totaal diverse projecten	-78	852	-725	-47	2	-703	-701

De kostenverhaallocaties zijn geactualiseerd. De voorziening voor verlieslatende complexen is bepaald aan de hand van de eindwaarde van het betreffende complex. De gecumuleerde eindwaarde van de kostenverhaallocaties bedraagt € 703.000.

Projecten Patrimonium, 3e kwadrant zuidelijke bouwstrook en Unilever zijn afgesloten. Dit levert een positief resultaat op van € 47.000. Dit resultaat is naar de reserve grondexploitatie geboekt.

De boekwaarde KVL 31-12-2020 ingedeeld naar betreffende BBV categorieën:
 € 79.899 Nog te verrekenen posten: kosten die nog niet zijn gezekeerd, én waarvoor het onzeker is of deze middels een contract of exploitatieplan kunnen worden verhaald
 € -81.863 Verhaalbare kosten: kosten die gezekeerd zijn middels een contract.
 € -1.964 Totaal

€ 1.341.978 Vooruit ontvangen bedragen KVL
 € -1.343.942 Geactiveerde kosten (nog te verhalen)
 € -1.964 Totaal

11b. De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Het Rijk:

(x €1.000)		Saldo 01-01- 2020	Toevoe- gingen	Aan- wending	Saldo 31-12- 2020
Rijksbijdrage BBZ	Ministerie Soc. Zaken	10	0	10	0
Subsidie POP3	RVO	15	0	15	0
Subsidie Advies circulair inkopen trapliften	RVO	6	0	6	0
Specifieke uitkering SPUK	Ministerie VWS	554	375	653	276
Specifieke uitkering aankoop voor woningen onder hoogspanningsverbinding Nude 27	Ministerie van Economische Zaken en klimaat	0	429	6	423
Subsidie MKB-deal verduurzamen, versterken en verbinden Regio Foodvalley	Ministerie van Economische Zaken en klimaat	0	326	0	326
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo)	Ministerie van SZW	0	4.655	3.172	1.483
Subsidie regeling reductie energieverbruik	Ministerie van BZK	0	180	86	94
Totaal		585	5.965	3.948	2.602

Overige Nederlandse overheidslichamen:

(x €1.000)		Saldo 01-01- 2020	Toevoe- gingen	Aan- wending	Saldo 31-12- 2020
Stimulering goedkope woningbouw	Provincie Gelderland	78	0	78	0
Subsidie VVE Nolenstraat	Provincie Gelderland	20	0	20	0
Subsidie procesbegeleiding pionierswijk De Nude	Provincie Gelderland	31	0	16	15
Subsidie 2019 impuls biodiversiteit	Provincie Gelderland	7	0	6	1
Subsidie procesbegeleiding aanleg warmtenetten	Provincie Gelderland	25	0	11	14

Totaal		161	0	131	30
---------------	--	------------	----------	------------	-----------

11c. Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

Dit betreft de vooruitontvangen bijdrage OHBA regeling. Hiervoor ontving de gemeente in 2016 van het COA € 530.262 ten behoeven van huisvestingsvoorzieningen voor basisonderwijs aan asielzoekers. Het restant ad € 493.123 zal in de toekomst worden aangewend voor onder andere de huur van leslokalen. Tevens betreft dit de Schuldhulpdienstverlening.

12. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Ingevolge het bepaalde in artikel 53 van het Besluit Begroting en Verantwoording dient in de toelichting op de balans inzicht te worden gegeven in de belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente is verbonden, voor zover die verplichtingen nog niet zijn opgenomen in een balanspost. Wat belangrijk is, staat ter beoordeling van de gemeente zelf.

Op dit moment beschikt de gemeente over een nog zeer kleine verplichtingenadministratie die verder in ontwikkeling is. In zijn algemeenheid kan wel gezegd worden dat de grootste en belangrijkste posten reeds in de balans zijn opgenomen, hetzij als voorzieningen, reserves, claims op reserves of onder de kortlopende schulden. Hieronder volgt een beknopte toelichting op een aantal belangrijke niet uit de balans blijkende verplichtingen. De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen.

De volgende inkoopverplichtingen hebben betrekking op de periode na ultimo 2020. Hierbij zijn alleen de verplichtingen opgenomen met een omvang groter dan de normbedragen voor Europese aanbestedingen.

- De (meerjarige) financiële inkoopverplichtingen bedragen circa € 7,5 miljoen.
- Voor diverse investeringsprojecten zijn contracten met aannemers afgesloten. Een toelichting op deze projecten is opgenomen in de toelichting van de vaste activa op de balans en/of de paragraaf grote projecten.
- Verder heeft de gemeente Wageningen diverse onderhoudscontracten, die vanwege aard (bestuurlijk/politiek niet relevant) en omvang niet afzonderlijk in deze paragraaf vermeld worden.
- Aan de passiefzijde van de balans wordt buiten de balanstelling het bedrag opgenomen waartoe aan natuurlijke rechtspersonen borgstellingen of garantiestellingen zijn verstrekt (artikel 50 BBV).
- Daarnaast is in paragraaf 7 een overzicht opgenomen van de verstrekte garanties en borgstellingen.

Gebeurtenissen na balansdatum